

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.750/2018/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Budai Zoltán ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Dr. Budai Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - a dr. Stanka Gergely ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt I.rendű alperes neve. (cím) I. rendű és a jogi képviselővel nem rendelkező II.rendű alperes neve (cím) II. rendű alperes ellen szerződés létre nem jöttének és érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Miskolci Törvényszék 10.P.22.702/2017/13. számú ítélete ellen a felperes által 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 13 500 (tizenháromezer-ötszáz) forint általános forgalmi adót tartalmazó 63 500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint másodfokú eljárással felmerült költséget.

A le nem rótt fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperes, mint adós és az alperesi jogelőd, a **C. C. Zrt.** mint hitelező M-n 2007. február 21. napján egy Opel Astra típusú személygépjármű vételárának biztosítása érdekében **RHT.. MR 352...** számon kölcsönszerződést kötöttek. A szerződés szerint az alperesi jogelőd 2 541 624 forint svájci frank alapú kölcsön nyújtását vállalta, a szerződés szerint a felperes által teljesítendő havi törlesztőrészlet kezdő összege 39 759 forint volt, a felperes a kölcsön visszafizetését 84 hónap futamidő alatt vállalta. A szerződésben a THM mértéke 9,43 % volt, a felperes által fizetendő ügyleti kamat százalékos mértékét a kölcsönszerződésben nem tüntették fel.

A kölcsönszerződést a felperes, továbbá az alperesi jogelőd és a gépjárművet értékesítő a **H. Autóház Kft.** alkalmazottja, továbbá tanúként a **H. Autóház Kft.** két alkalmazottja, **B. B.** és **Sz. J.** is aláírta. Az alperesi jogelőd azonosító adataként a kölcsönszerződés fejrésze feltüntette a székhelyét, a cégjegyzékszámát és az adószámát.

A szerződés V. pontja szerint a felperes tudomásul vette, hogy a kölcsönszerződés hatálybalépésekor érvényes gépjármű kölcsönszerződés általános szerződési feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) a

kölcsönszerződés elválaszthatatlan, 3. számú mellékletét képezi, és a kölcsönszerződés aláírásával tanúsítja, hogy annak tartalmát megismerte.

A szerződés VIII. pontjában rögzítették, hogy a kölcsönszerződés elválaszthatatlan mellékletét képezik a szállító és az adós között létrejött adásvételi szerződés, a havi törlesztőrészletek esedékességét és a teljes hiteldíjmutatót tartalmazó fizetési ütemezés, az ÁSZF, a szerződés IV. pontjában meghatározott biztosítási szerződések, valamint értesítés hitelkérelem elfogadásáról. A felperes kijelentette, hogy a kölcsönszerződést, illetve annak valamennyi mellékletét a 2. számú melléklet kivételével elolvasta, megértette, azok alkalmazását elfogadja, azokból egy-egy példányt átvett.

A szerződés VI. pontja szerint a felperes tudomásul vette, hogy a finanszírozás devizaneme szerinti referencia-kamatláb változásának, valamint a devizaalapú szerződések esetén az árfolyam változásának kockázatát viselni köteles, amelynek eredményeként a törlesztőrészletek az ÁSZF 20-22. pontja szerint módosulhatnak.

A szerződéskötés napján a felperes az alperesi jogelőd által külön íven írásban adott kockázatfeltáró nyilatkozatot is aláírt. Ez egyebek mellett meghatározta a devizakölcsön fogalmát, a devizakölcsön költségeit és kockázatát, továbbá tájékoztatást adott a vételi és eladási árfolyam különbözetéről, a törlesztőrészletek mértéke változásának lehetőségéről. Kiemelte, hogy a **C. C. Zrt.** a devizakölcsönt CHF, illetve euró alapon nyújtja úgy, hogy a folyósítást forintban végzi, és az ügyfél havi törlesztési kötelezettsége is forintban keletkezik. A kockázatfeltáró nyilatkozatban az alperesi jogelőd tájékoztatást adott arról, hogy a devizakölcsönöknél a kamat- és az árfolyamváltozások hatásaként a havi törlesztőrészletek a forint kölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhatnak. A törlesztőrészlet ingadozása a kamat- és az árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően (adott havi törlesztőrészlet csökken) és kedvezőtlenül (adott havi törlesztőrészlet növekszik) is érintheti az ügyfelet. Amikor a forint gyengül a svájci frankkal vagy az euróval szemben (vagyis 1 CHF-ért vagy euróért a korábbinál több forintot kell fizetni), akkor a törlesztőrészlet növekszik. Amikor viszont a forint erősödik a svájci frankkal, illetve az euróval szemben (vagyis 1 CHF-ért vagy euróért a korábbinál kevesebb forintot kell fizetni), akkor a törlesztőrészlet csökken. A devizakölcsönök kamatait a devizakamatok ingadozása is befolyásolhatja a **C. C. Zrt.** ide vonatkozó ÁSZF-jeiben meghatározottak szerint.

Szintén M-n 2007. február 21. napján a II. rendű alperes és az alperesi jogelőd készfizető kezesi szerződést kötöttek.

Az alperes a jogelődjé és a felperes között létrejött kölcsönszerződésre vonatkozóan a 2014. évi XL. törvényben (a továbbiakban elszámolási törvény) előírt elszámolási kötelezettségét teljesítette. A tájékoztatás szerint a tisztességtelenül felszámított összeg 2510,72 CHF, amelyből a felperest terhelő tartozásra elszámolt összeg 80 568 forint, az ezt meghaladó 664 236 forintot a felperes részére teljesítették, az elszámolás pénzügyi teljesítését követően a felperesnek nem volt lejárt tartozása. Az elszámolásban rögzített induló ügyleti kamat mértéke 8,02% volt. A felperes az elszámolással szemben panasszal nem élt, így az felülvizsgáltként minősül.

A kölcsönszerződés tárgyát képező személygépjármű árverésen értékesítésre került, az alperes a törzskönyvet 2016. október 3. napján az árverési vevőnek átadta.

A felperes végső formájában fenntartott keresetében kérte annak megállapítását, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre, illetve - amennyiben létrejött - érvénytelen, továbbá kérte annak megállapítását, hogy a felülvizsgált elszámolás egy joghatás nélküli irat. Mind a szerződés létre nem

jött, mind érvénytelenségének a jogkövetkezményeként az érvényessé nyilvánítás mellett 2 248 457 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A szerződés létre nem jött körében hivatkozott a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (továbbiakban Hpt.) 3. számú mellékletének I.2. pontjának, a képviselőre vonatkozó szabályoknak a megsértésére, továbbá arra, hogy a szerződést csak egy tanú írta alá, a szerződés VIII. pontjában foglaltak ellenére hiányzik a hitelező által aláírt értesítés hitelkérelem elfogadásáról, továbbá sem ezen irat, sem az ÁSZF és az üzletszabályzat nem került a felperes részére átadásra, az alperesi jogelőd, valamint az alperes sem rendelkezik pénzváltási engedéllyel, így devizára vonatkozó szerződést sem köthetett.

A szerződés érvénytelenségével kapcsolatban hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 207. § (6) bekezdésében szabályozott színleltségre, továbbá arra, hogy a szerződés a Ptk. 200. § (2) bekezdésébe, jóerkölcsbe ütközik. Állította a szerződés tisztességtelen voltát is a Ptk. 209. § (1) és (3), valamint a 209/A. § (2) bekezdésében írtakra utalással arra hivatkozva, hogy részére a szerződés megkötése előtt semmilyen tájékoztatást nem adtak, egyedileg a szerződési rendelkezések nem kerültek megtárgyalásra. Állította, hogy nem kapta meg az általános szerződési feltételeket és egyéb szabályzatokat, így azok nem is válhattak a szerződés részévé.

A kölcsönszerződés semmisségét állította a Hpt. 7. §-ra alapított 2. számú melléklet 10.2/A. pontjára utalással is, jogi érvelése szerint ezek alapján csak a kölcsön kamatokkal növelt összegének visszafizetésére kötelezhető, a kamaton felül az alperes és jogelődje további jutalékot, költséget és díjat nem számíthat fel. Ezen indok alapján állította az alperes által használt és alkalmazott THM semmisségét is.

Érvelése szerint a bankkölcsön és a pénzkölcsön fogalmába ütközik a szerződésben írt kétféle pénzhitel, s mivel ténylegesen forintban került sor a kölcsön folyósítására és annak visszafizetésére is, így forintszerződés jött létre.

Állította a kölcsönszerződés érvénytelenségét a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és d) pontja megsértésére alapítottan, továbbá arra tekintettel, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázatról, e körben arról, hogy az árfolyamváltozás kedvezően hatásait egyedül neki, mint fogyasztónak kell viselnie.

Végül kérte annak megállapítását is, hogy a felülvizsgált elszámolás egy joghatás nélküli irat, ugyanis az alperes részéről annak aláírására nem került sor.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és perköltségben marasztalását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperesi jogelőd között 2007. február 21. napján **RHT.. MR 352...** számon létrejött kölcsönszerződés az ügyleti kamat mértékének feltüntetésének hiánya miatt érvénytelen, és azt érvényessé nyilvánította akként, hogy az ügyleti kamat induló mértékét 8,02 %-ban állapította meg, a peres feleket ennek tűrésére kötelezte, míg ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az I. rendű alperesnek 127 000 forint perköltséget, megállapította, hogy az eljárási illetéket az állam viseli.

Nem találta megalapozottnak a felperes tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmét.

Megállapította, hogy a szerződés a Ptk. 523. § (1) bekezdésében előírt elemeket - a kölcsönt nyújtó és az adós személyét, a kölcsön összegét, a futamidőt, és a kamat mértékét tartalmazza - az a Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdése alapján létrejött. Nem érinti a szerződés létrejöttét, ha az nem

tartalmazza valamennyi, a Hpt. 3. számú mellékletének I.2. pontjában rögzített azonosító adatot, mivel a feltüntetett adatok alapján az alperesi jogelőd pontosan beazonosítható volt.

Hangsúlyozta, hogy jelen esetben a Ptk.-nak a képviseletre vonatkozó általános, a Ptk. 219. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezései irányadóak, a szerződés létrejöttéhez meghatalmazást vagy aláírási címpéldányt csatolni nem kellett, a szerződést az alperesi jogelőd erre feljogosított alkalmazottja írta alá. A Ptk. 221. § (1) bekezdésére tekintettel az álképviselő eljárásának ráutaló magatartással való jóváhagyása miatt a szerződés akkor is érvényesen létrejött volna, ha a szerződést aláíró képviseleti joggal valóban nem rendelkezett.

A szerződés létrejöttéhez nem szükséges, hogy az a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban Pp.) 196. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a kölcsönszerződést ugyanakkor két személy írta alá tanúként.

A szerződés V. és VIII. pontjában foglalt nyilatkozatában a felperes maga ismerte el, hogy a szerződés részét képező okiratokat, így az ÁSZF-t is a szerződés aláírását megelőzően átvette, azok tartalmát megismerte, a szerződésben foglalt nyilatkozatának ellenkezőjét bizonyítani nem tudta, ezért az ÁSZF, és a további megjelölt okiratok is a szerződés mellékletét képezik, irányadóak a felek jogviszonyára.

A Kúria 6/2013. számú Polgári Jogegységi Határozatának 1. pontja felhívásával rögzítette, hogy a devizában nyilvántartott tartozás forintban való törlesztéshez szükséges átszámításából nem következik pénzváltási tevékenység folytatása. Az engedély nélkül végzett pénzváltási tevékenység sem érintené sem a kölcsönszerződés létrejöttét, sem annak érvényességét a Hpt. 5. § semmisséget kimondó kifejezett rendelkezésének hiányában.

A Kúria 6/2013. számú Polgári Jogegységi Határozata alapján megállapította, hogy a szerződés nem színlelt és nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe.

A felperes a Ptk. 205/A. § (1) bekezdésébe ütköző módon állította, hogy a szerződési feltételek az egyedi megtárgyaltság hiányában tisztességtelenek, hiszen az általános szerződési feltétel definíciója szerint is azt egyik fél több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre határozza meg.

A 93/13/EGK irányelv rendelkezéseinek megsértése nem eredményezheti a szerződés tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségét, mivel az irányelveknek kizárólag a vertikális, vagyis a magánszemély és a tagállam viszonyában érvényesülő közvetlen hatálya elismert, horizontális közvetlen hatállyal nem bír, az egyébként a magyar jogba átültetésre került, ezért annak megsértésére a felperes közvetlenül nem is hivatkozhat.

A kamaton kívül egyéb költség felszámítását lehetővé teszi a Hpt. 210. § (2) bekezdése, ezek nem ellenszolgáltatás nélkül fizetett járulékok.

A CHF alapú elszámolás a 6/2013. polgári jogegységi határozat III.1. pontja alapján összeegyeztethető a kölcsön jogszabályi fogalmával, jogszabályi tilalom hiányában a felek szabadon határozhatták meg a kirovó pénznemet.

A felperes megalapozatlanul állította, hogy a felek között befektetéssel vegyes kölcsönszerződés jött létre, hiszen a felek szándéka kölcsönszerződés megkötésére irányult, a szerződésük nem hordozza a befektetési jogviszony sajátosságait, nem teszi befektetési jellegűvé a jogviszonyt az, hogy a felperes által forintban teljesített törlesztőrészlet átszámításra kerül devizára.

A 2/2014. számú Polgári Jogegységi Határozat 1. pontja szerint az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható

meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma nem volt világos, nem volt érthető.

Az alperesi jogelőd a felperes által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatban széleskörű tájékoztatást nyújtott a devizakölcsön fogalmáról és az árfolyamkockázat lehetséges hatásairól, abból a felperesnek fel kellett ismernie, hogy az árfolyamváltozás következtében a törlesztőrészek a felperesre kedvezőtlenül is változhatnak, mely törlesztőrészeket a felperes köteles megfizetni. Az ÁSZF 20-22. pontjában foglaltak szintén tartalmazzák ezen tájékoztatást. Az alperesi jogelőd a jogszabály által előírt tájékoztatási kötelezettségét maradéktalanul teljesítette.

A szerződés nem érvénytelen a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján, mert a 1/2016. számú Polgári Jogegységi Határozat 1. pontjában foglaltak szerint az ÁSZF III.12. és 13. pontjában, valamint a 22. pontjában meghatározza a forintösszeg devizára történő átszámításának módját.

Nem bizonyított, hogy folyósítási jutalékot az alperesi jogelőd felszámított volna, ezt maga a felperes sem állította, a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának helyes értelmezése szerint pedig csak azokat a költségeket és díjakat kell feltüntetni, amelyek az adott szerződéssel kapcsolatban felmerültek. A szerződésmódosítási díjat ÁSZF XII/88. pontja szerint a szerződés részét képező hirdetmény tartalmazza.

A szerződés érvénytelensége a Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontja alapján sem állapítható meg, mert a 2014. évi XXXVIII. törvény alapján a támadott tisztességtelen szerződési feltétel a kölcsönszerződésből kikerült, az elszámolással a jogalkotó a részleges érvénytelenség jogkövetkezményeit is levonta, a kölcsönszerződés a törvény erejénél fogva módosult, érvényessé vált.

A szerződés érvénytelenségét állapította meg a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközés miatt, mert abban nem került feltüntetésre az ügyleti kamat százalékos mértéke. A felek az ügyleti kamatban megállapodtak, azonban a Hpt. kógens rendelkezésként írja elő a kamat mértéke százalékos formában való feltüntetésének kötelezettségét. A 41/1997. (III.5.) Kormányrendelet 5. számú mellékletében fellelhető képlet alapján levezette és kiszámította a szerződés rendelkezései alapján az ügyleti kamatláb induló mértékét, a felperes által nem panasztolt felülvizsgált elszámolás mellékletét képező levezetés is tartalmazza a felek jogviszonyára a szerződés megkötésének időpontjában irányadó kamat mértékét. A szerződés kétségkívül a formai hiba miatti érvénytelenségét az ügyleti kamat mértékének feltüntetésével az elsőfokú bíróság elhárította a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján.

Az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak a felperes azon hivatkozását sem, hogy az elszámolás joghatás nélküli, mert az alperes részéről nem írták alá.

Az alperes jogszabályi kötelezettségét teljesítette az elszámolás elkészítésével, nem maga módosította a jogviszonyt, hanem a jogszabály által megtett módosításról tájékoztatott. Utalt arra is, hogy a megállapítási keresetnek a Pp. 123. § szerinti feltételei sem állnak fenn.

Rögzítette ugyan, hogy az alperes elévülési kifogásának elbírálása okafogyottá vált, mivel a felperes marasztalási keresete nem volt megalapozott, ám azt is kifejtette, hogy a felperes Ptk. 237. § (2) bekezdésében meghatározott jogkövetkezmény alkalmazása iránti, illetve a létre nem jötséggel kapcsolatos igénye, mint kötelmi igény a Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján már 2012. február 21. napján elévült.

A felperes marasztalási keresetet terjesztett elő, a szerződés érvényessé nyilvánítása mellett 2 248 457 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest, marasztalási összeg megfizetése iránti kereseti kérelme nem vezetett eredményre, így a szerződés érvénytelenségének megállapítása ellenére pervesztesnek minősül, a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte ezért az alperes perrel összefüggésben felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló költségének a megfizetésére.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását akként, hogy a felperes és I. rendű alperesi jogelőd között 2007. február 21. napján létrejött kölcsönszerződésnek az ügyleti kamat mértékének feltüntetése hiánya miatti érvénytelenségét kimondó rendelkezés érintetlenül hagyása mellett az ítélet további - a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítására, a peres felek ennek tűrésére kötelezése, a felperes perköltség viselésére kötelezésére, valamint a felperes keresetének elutasítására vonatkozó - rendelkezéseit helyezze hatályon kívül. Kérte továbbá, hogy a felperes pernyertességére tekintettel az ítélet további kötelezze alperest a perköltség megfizetésére, továbbá a szerződés érvénytelenségének megállapítása esetére a szerződéskötés előtt fennálló helyzetet állítsa vissza, és kötelezze az alperest 2 248 457 forint visszafizetésére. Másodlagosan kérte az ítélet hatályon kívül helyezését.

Fellebbezésének indokolásában hivatkozott arra, hogy a bíróság a kereseti kérelemhez kötött, a felperes pedig olyan kereseti kérelmet nem terjesztett elő - erre viszontkereseti kérelem sem volt - hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítása esetében a bíróság a szerződést nyilvánítsa érvényessé, és állapítsa meg az ügyleti kamat mértékét. A bíróság a felek szerződéses jogviszonyába nem avatkozhat be, és nem állapíthatja meg önállóan az induló ügyleti kamat mértékét. Utalt arra, hogy mivel az ítélet megállapítja a szerződés érvénytelenségét, a felperesi kereset megalapozott, a felperes tehát nem lehet pervesztes. A szerződés érvénytelensége esetében a Ptk. 237. § (1) bekezdés szerint jogkövetkezményt kell megállapítani, melyre a felperes határozott kereseti kérelmet terjesztett elő. A Ptk. 237. § (2) bekezdésének alkalmazása jelen esetben kizárt, mivel a szerződéskötést megelőző helyzetet vissza lehet állítani.

Álláspontja szerint a bíróság tévesen hivatkozott arra, hogy a visszafizetési kötelezettség elévült. Az érvénytelenség esetén határidő nélkül lehet perelni a Ptk. 234. § (1) bekezdése alapján, amely azt jelenti, hogy a jogkövetkezmény sem évülhet el.

Ismételten hivatkozott arra, hogy a per még felfüggesztett állapotban van, mivel a bíróság a felfüggesztő végzést nem változtatta meg, a felfüggesztés köti az eljáró elsőfokú bíróságot és az ítéletét is. Az elszámolási törvény 38. § (5) bekezdése alapján kizárólag a felperesnek volt joga bejelenteni, hogy megtörtént az elszámolás, mivel ezt ő nem jelentette be, az elsőfokú bíróság törvénysértő módon folytatta az eljárást.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, továbbá a felperes marasztalását a másodfokú eljárásban felmerült költségeiben. Utalt arra, hogy a felülvizsgált elszámolás bejelentésre került, erre tekintettel rendelte el az elsőfokú bíróság az eljárás folytatását. A felülvizsgálat elszámolás bejelentésére az alperes is jogosult volt.

Hivatkozott arra, hogy az elszámolási törvény 37. § (1) bekezdése értelmében a fogyasztói kölcsönszerződés érvénytelensége esetében az eredeti állapot helyreállítása kizárt, a felperes keresetében maga is a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kérte. Az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazása során a felek kérelméhez a bíróság nincs kötve a 2/2010. (VI.28.) PK véleményben foglaltak szerint; az érvénytelenség jogkövetkezményei közül a 6/2013. Polgári jogegységi határozat 4. pontja szerint, illetőleg az 1/2010. PK véleményben foglaltak szerint is az érvényessé nyilvánítást kell preferálni, a szerződés hatályossá nyilvánítására csak abban az esetben van lehetőség, ha a szerződés érvényessé nyilvánítása kizárt. Az elsőfokú eljárás során a kamat mértékét és annak kiszámíthatóságát is igazolta, az elsőfokú bíróság ezért a jogszabályoknak

és az egységes bírói gyakorlatnak megfelelően határozott a szerződés érvényessé nyilvánításáról. A szerződés érvényessé nyilvánítása ugyanakkor a felek fizetési kötelezettségére nincs kihatással.

A II. alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítéletábra fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja és (3) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A fellebbezés nem alapos.

A felperes fellebbezésében másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezése iránti kérelmet terjesztett elő valamennyi ítélet rendelkezés vonatkozásában, amennyiben ezen fellebbezése megalapozott, úgy megváltoztatásra irányuló fellebbezési kérelem vizsgálatára nem kerülhet sor, ezért az ítéletábra elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezése iránti kérelmet vizsgálta.

A felperes másodlagos fellebbezési kérelmét arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság jogszabállyal ellentétes módon rendelkezett a felfüggesztett per folytatásáról.

Az elszámolási törvény 38. § (1) bekezdése szerint a 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban jogegységi törvény) 16. § (1) és (2) bekezdése alapján felfüggesztett eljárásokban az eljárást folytatni kell a pénzügyi intézmény és fogyasztó közötti felülvizsgálat elszámolás bejelentését követő harmincadik napot követően. Az (1) bekezdés és (4) bekezdés is elsősorban a fogyasztó fél ellenfelének kötelezettségévé teszi a felülvizsgálat elszámolás bejelentését, abban az esetben azonban, ha a keresetlevél az ellenfélnek még nem került kézbesítésre, a bejelentési kötelezettség a fogyasztót terheli. A jogszabály megfogalmazásából következően tehát csak azt határozza meg, hogy melyik fél köteles a felülvizsgált elszámolás bejelentésére, ugyanakkor nem zárja ki azt, hogy a felülvizsgált elszámolásról az e körben kötelezettséggel nem terhelt értesítse a bíróságot. A jogszabályi rendelkezés alapján tehát a felperes értelmezésétől eltérően a felülvizsgált elszámolás megtörténtét bármely fél bejelentheti a bíróság részére, amennyiben valamely fél ezt önkéntesen nem teszi meg, úgy a bejelentési kötelezettség a keresetlevél fogyasztóval szerződő félnek történő kézbesítése előtt a fogyasztót, míg azt követően a fogyasztó fél ellenfelét terheli.

A felperes álláspontjával szemben a törvény alapján készített elszámolás formai okból a polgári perben vitássá nem tehető: ahogyan azt az ítéletábra Pkf.II.20.711/2017/2. szám alatti végzésében is kifejtette, az elszámolás hatályossága szempontjából nincs annak jelentősége, hogy az elszámolásról készült okiratot az alperes képviselőjében nem írták alá. Az elszámolás felülvizsgálatnak minősül az elszámolási törvény 38. § (6) bekezdése szerint, mely tényről jelen perben valóban a felperes kötelezettsége lett volna bejelenteni. A felperes az általa hivatkozott törvényi kötelezettségét mulasztotta el, amikor az elszámolás tényét a folyamatban lévő perben nem jelentette be, mely mulasztására alappal a Ptk. 4. § bekezdése alapján nem hivatkozhat. A felperes mulasztását pótolta az I. rendű alperes önkéntes bejelentése. Az elszámolási törvény 38. § (1) bekezdése szerint azonban függetlenül attól, hogy a bejelentés mely fél részéről történt, a bíróságnak az eljárást az elszámolás bejelentését követő harmincadik napot követően folytatnia kellett.

Az elsőfokú bíróság a felperes hivatkozásával ellentétben 21.P.21.219/2014/13. szám alatt végzéssel elrendelte a per tárgyalásának folytatását, ezen végzés postai úton a feleknek kézbesítésre nem került, azonban az eljárás folytatásáról a felperes a 13.P.20.551/2017/2. szám alatti végzésből tudomást szerezhetett, az eljárás iratai, köztük ezen végzés is, a 2018. február 19-én megtartott tárgyaláson ismertetésre került.

Az elsőfokú bíróság az eljárást ezen túlmenően is az elsőfokú eljárás szabályainak megsértése nélkül folytatta le, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése sem a Pp. 252. § (2) bekezdése, sem a (3) bekezdése alapján nem volt indokolt.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges tényállást feltárta, azt a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg, a tényállásból levont jogi következtetéseivel az ítéletábra túlnyomórészt egyetértett.

A felperes a tárgyalás berekesztését megelőzően fenntartott keresetében a szerződés érvénytelenségének megállapítása esetére is jogkövetkezményként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte, csupán az érvényessé nyilvánítás módját, eredményét jelölte meg eltérően, akként, hogy az I. rendű alperes kötelezését kérte 2 248 457 forint megfizetésére. Iratellenes tehát a fellebbezésében foglalt azon hivatkozása, hogy a szerződés érvényessé nyilvánításáról az elsőfokú bíróság erre irányuló kereseti kérelem nélkül rendelkezett volna.

A szerződés érvénytelenségének megállapítása esetén ugyanakkor nem szükséges a szerződés érvényessé nyilvánításához, hogy a felperes kifejezetten e jogkövetkezmény alkalmazása iránti kereseti kérelmet - vagy az alperes ilyen viszontkeresetet - terjesszen elő. Az érvényessé nyilvánítás felek által meghatározott módja sem köti a bíróságot. Az alkalmazandó jogkövetkezmény kiválasztása során a bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 7. pontja szerint sincs kötve a felek kereseti, illetve viszontkereseti kérelmeihez. A 2/2010. (VI.28.) PK vélemény indokolásának 2. pontja szerint a jogkövetkezmények alkalmazása során a bíróság ugyan elsősorban a fél kérelmét veszi alapul, a kért jogkövetkezmények alkalmazásához ugyanakkor kötve nincs (5. a) pont), ha az ügy körülményei más jogkövetkezmény levonását teszik szükségessé, úgy a felperes keresetében e körben előadottaktól eltérhet. Az érvénytelenség jogkövetkezményei körében a kereseti kérelemhez kötöttség csak annyiban érvényesül, hogy amennyiben a felek egyike sem kéri a Ptk. 237. § szerinti jogkövetkezmények alkalmazását, úgy jogkövetkezményről a bíróság a Pp. 215. § értelmében nem dönthet (1/2005. (VI.15.) PK vélemény), illetőleg nem alkalmazhat olyan jogkövetkezményt, amely ellen valamennyi fél tiltakozik. Amennyiben a felperes az érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kéri, úgy az alkalmazandó jogkövetkezmény tekintetében a kérelemhez kötöttség elve nem érvényesül maradéktalanul, a bíróság a jogszabályi keretek - így a Ptk. 237. § írtak, illetőleg az elszámolási törvényben foglaltak - figyelembe vételével maga választhatja ki az alkalmazandó jogkövetkezményt.

A Ptk. 237. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a szerződés érvénytelenségének elsődleges, ám egymással egyenrangú jogkövetkezménye az eredeti állapot helyreállítása, illetőleg a szerződés érvényessé nyilvánítása, a szerződés hatályossá nyilvánítására csak akkor kerülhet sor, ha ezek nem alkalmazhatóak. Az eredeti állapot helyreállítását jelen szerződés tekintetében az elszámolási törvény 37. § (1) bekezdése kizárja, a bíróságnak tehát azt kell vizsgálnia, hogy lehetséges-e a szerződés érvényessé tétele, vagy csak a határozathozatalig történő hatályossá nyilvánításra van lehetőség. Az érvényessé nyilvánítás a bíróság ex tunc hatályú konstitutív döntése, melynek során a bíróság valóban alakítóan nyúl bele a felek szerződésébe, azzal, hogy a fél szerződési akarata az érvényessé nyilvánítás során sem pótolható. Különösen indokolt a szerződés érvényessé nyilvánítása a 6/2013. Polgári jogegységi határozat 4. pontja szerint, ha csak formainak tekinthető olyan okból érvénytelen a szerződés, mely tekintetében a felek akarata egyértelműen megállapítható. Ebben az esetben a szerződés módosításával (kiegészítésével) az érvénytelenségi ok folytán előállt érdeksérelem kiküszöbölése történik.

Ahogy az elsőfokú bíróság is helytállóan kifejtette, a szerződés induló ügyleti kamatának mértéke a felperes által is aláírt, szerződési akarata tükröző írásbeli kölcsönszerződésből - habár különböző számítások útján - de meghatározható, kiszámítható volt, a felek ügyleti akarata a szerződésben foglalt tőkeösszeg, törlesztőrészlet, THM mérték, illetőleg a szerződés részét képező ÁSZF

elfogadásával a szerződésből levezethető ügyleti kamat mértékre is kiterjedt. A felperes a THM százalékos mértékének, havi törlesztőrészlet összegének ismeretében a kölcsönt igénybe vette, fizetési kötelezettségeit annak megfelelően elkezdte teljesíteni, szerződési akarata tehát az alperesi jogelőd számára is egyértelműen felismerhetően ezen ügyleti kamatmértékkel együtt terjedt ki a szerződés megkötésére. Az elsőfokú bíróság nem önkényesen állapította meg a szerződés érvényessé nyilvánítása során alkalmazott induló ügyleti kamat mértékét, hanem csupán pótolta a felek szerződésének azon formai hiányosságát, mely a szerződésből egyértelműen kiszámítható ügyleti kamat százalékos mértéke feltüntetésének hiányában állt. Az alperes által a perben számításokkal levezetett és a felülvizsgált elszámolás adataival is alátámasztott induló ügyleti kamatmértéket a felperes érdemben nem tette vitássá.

A szerződés érvényessé nyilvánítására a fentiek szerint a jogszabály rendelkezésének és a vonatkozó bírói gyakorlatnak megfelelően került sor.

A felperes fellebbezésében a szerződés érvénytelensége estére már eredeti állapot helyreállítása iránti kérelmet terjesztett elő, mely jogkövetkezmény ugyanakkor az elszámolási törvény 37. § (1) bekezdése szerint kizárt.

A felperes fellebbezésére tekintettel az ítéletábra rögzíti még az alábbiakat.

A Ptk. 234. § (1) bekezdése, illetőleg az 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 2. pontja értelmében a semmis szerződés érvénytelenségére bárki határidő nélkül hivatkozhat, az érvénytelenség megállapítására irányuló igény elévüléséről tehát nem lehet szó, az valóban nem évülhet el. Ettől azonban meg kell különböztetni az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazása iránti igényt. Az 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 2. pontja értelmében az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazásából eredő restitúciós és elszámolási igények csak az 5 éves elévülési időn belül érvényesíthetőek, tévesen állította ezért a felperes fellebbezésében, hogy ezen restitúciós, elszámolási igény sem évülhet el. Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a restitúciós, illetve elszámolási igények érvényesíthetősége nem határidő nélküli, valamint abban is, hogy mivel a felperes marasztalási keresete nem volt megalapozott, az elévülési kifogás elbírálása okafogyottá vált. Megjegyzi ugyanakkor az ítéletábra, hogy a követelés elévülése nem feltétlenül a kölcsönszerződés megkötésének napjával kezdődik, hiszen amennyiben a szerződés érvénytelensége a felek közötti fizetési kötelezettségre is kihat, az elévülés kezdő időpontja az ekként jogalap nélkülivé vált kifizetés időpontja, de legkésőbb a szerződés felperes általi teljesítése. Erre tekintettel egyértelműen nem állapítható meg, hogy a szerződésből eredő valamennyi kötelmi igény 2012. február 21. napján elévült, ezért az indokolás ezen részét az ítéletábra mellőzi.

Az ítéletábra a felperes által megfizetendő perköltség tekintetében is egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakkal.

A felperes keresete a szerződés létre nem jöttének, másodlagosan érvénytelenségének megállapítására irányult, jogkövetkezményként az I. rendű alperest 2 248 457 forint megfizetésére kérte kötelezni. Keresete ennek megfelelően marasztalásra irányuló kereseti kérelem volt, melynek a szerződés érvénytelensége csupán jogalapját jelentette. A kereset azonban nem vezetett eredményre, az I. rendű alperes marasztalására semmilyen összegben nem került sor. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően helytállóan döntött akként, hogy a pertárgyértéke alapján meghatározható ügyvédi munkadíj, mint perköltség megfizetésére kötelezi a felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján. A per tárgyának értékére tekintettel ugyanakkor az alperest illető ügyvédi munkadíj összege tekintetében csak a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja bírt jelentőséggel, az elsőfokú bíróság által tévesen felhívott b) pontra utalást az ítéletábra mellőzi.

Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bíróságnak a szerződés létre nem jöttének megállapítására, illetőleg a felülvizsgált elszámolás joghatás nélküli voltának megállapítására irányuló kereseti kérelem tekintetében elfoglalt jogi álláspontjával, továbbá a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló további felperesi hivatkozások körében kifejtettekkel. A felperesi fellebbezés e kérdésekben hivatkozást nem tartalmazott, így az elsőfokú bíróság által kifejtetteket az ítéletábra megismételni, kiegészíteni nem kívánja. Megjegyzi ugyanakkor, hogy amennyiben a felperes álláspontja szerint az elszámolási törvénynek megfelelő elszámolást részére az I. rendű alperes nem nyújtott, úgy erre vonatkozó álláspontját az elszámolási törvény 18-28. § szerint meghatározott eljárási rendben érvényesíthette volna.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredményre nem vezetett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az I. rendű alperesnek másodfokú eljárással felmerült költségét, melyet az ítéletábra a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, és (5) bekezdése alapján állapított meg 50 000 forint plusz általános forgalmi adó összegben. A felperes személyes költségmentességére tekintettel a le nem rótt fellebbezési illeték a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. § alapján az állam terhén marad.

Debrecen, 2019. január 24.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-